

Nyheter

GP granskar: De utsatta arbetarna

”

Jag har sett en del av dem ta bussen på morgonen med en pall, en dammsugare och en svabb. I mina ögon ser det ut som människohandel.

Granne, Råvekärrsgatan

13 timmar. Några av städarna har veckoarbetstid på över 60 timmar, med städning på över 30 ställen.

Personalomsättningen bland städarna är hög. Det är den också bland kontorspersonalen på Alberts städservice, berättar personer som tidigare arbetat där.

GP har talat med sju av dem. Samtliga har begärt att få vara anonyma. De är i varierande grad oroliga för de sekretessavtal som skrevs när de anställdes.

En av de tidigare anställda berättar att hen efter ett tag hade börjat fundera på hur mycket städarna kunde tänkas tjäna. Samma fundering fanns också bland företagets kunder, som ställde frågor om saken.

Flera av de anställda var unga kvinnor som hade begränsad erfarenhet av arbetslivet när de började jobba på kontoret.

En kvinna gjorde besök hemma hos kunderna. Hon sade upp sig när hon började inse hur städarna hade det:

– Jag hörde talas om att det bodde tio städare i en liten lägenhet. När man tog upp det hos Alberts var svaret: 'Det är inte vårt ansvar, det är inte våra städare'. Genom att inte ha anställda städare fick Alberts dem väldigt billigt, samtidigt som företaget kunde franssäga sig allt ansvar för dem.

En annan ung kvinna arbetade på Alberts kundtjänst. Hon beskriver en arbetsplats där "allting kändes oklart" och styrt av ett system som inte skulle ifrågasättas.

– Jag sa upp mig efter att ha blivit utsatt för aggression från två håll. Det handlade om att jag skulle hantera den kalabalik som uppstod kring en skrikande, otrevlig kund. Han var mycket missnöjd med städningen han fått. Jag fick ju inte kontakta städaren utan skulle ha all kontakt med underleverantören, som påstod att inget var fel, och också blev aggressiv.

I en folder som delas ut till nya hemstädkunder säger sig Alberts erbjuda "feel-good-service", och försäkrar att de anställda alltid har "schyssta villkor". Och det är städarna som avses:

"Vi ser alltid till att våra anställda har konkurrenskraftiga löner och arbetsvillkor och att de får rätt utbildning och information innan de utför uppdrag i ditt hem."

Hur fungerade det att dela ut en broschyr med det innehållet?

– Ja ... alla på kontoret, eller åtminstone de som jobbat ett tag, visste ju att det inte stämde. Men det var bara så det var, säger en av de tidigare anställda på Alberts.

För sina tusentals hemstädsuppdrag varje månad har Alberts använt en handfull olika underleverantörer. Majoriteten av hemstädningarna har utförts genom Björks städservice. I oktober 2019 hade

Victor Albertsson meddelat sina anställda, i ett månadsblad, att Björks "egna kunder" skulle tas över av Alberts – "det är vi som kommer att hantera dessa, precis som våra egna".

En hemsida finns under namnet Björks städservice, men inget företag är registrerat på det namnet. I stället tycks verksamheten ha drivits genom företaget Parvo Invest AB.

I fjol registrerades ett nytt bolag, BJSS Gbg AB, med samma företrädare som Parvo. Det nya bolaget har samma adress som Alberts städservice.

Ett annat av företagen som anlitats av Alberts, Lokal städservice i Göteborg AB, hade mestadels polska städare. Vissa av dem timanställda av företaget. Enligt ett lönebesked tjänade en städare i detta bolag 100 kronor i timmen. Lägsta timlön enligt kollektivavtal var vid den tidpunkten 132 kronor.

Men en stor del av städarna var inte anställda av Lokal städservice. De hade i stället blivit instruerade att registrera egna firmor i hemlandet, och skicka fakturor för sitt jobb till Lokal städservice. Under tre månader skickade 44 "utländska näringsidkare" på detta sätt fakturor till företaget som hade kontor i Kungälv och levererade personal till Alberts.

I mars 2019 gick Lokal städservice på en skatteskandal då det inte kunde visa att de inhyrda städarna var socialförsäkrade i sina hemländer Polen och Storbritannien. Skatteverket beslutade att företaget skulle betala 607 000 kronor i svensk arbetsgivaravgift. Dessutom påfördes företaget ett skattetillägg, vanligen benämnt skatteböter, på 91 000 kronor.

Därefter gick företaget i konkurs. Personerna bakom det startade dock ett nytt bolag – KJ Städ Sverige AB – tillsammans med Victor Albertsson, och det fortsatte att leverera städare till Alberts. Men i april i år sattes också detta företag i konkurs.

De östeuropeiska städarna har inkvarterats på en mängd olika ställen i och runt Göteborg, de flesta i boenden som städföretaget Alberts har kontroll över.

Förutom det ovan nämnda radhuset på Lekstorpsvägen i Gråbo, fanns det ytterligare två radhus i Gråbo som också ägdes av Alberts fastighetsbolag.

En av KJ Stads anställda, en man i 40-årsåldern, bodde i ett av dessa radhus och tjänade 90 kronor i timmen. I hans anställningsavtal, från november 2020, stod också inskrivet att "Särskild ersättning för övertidsarbete utbetalas ej."

I det lilla radhusområdet kring Per

Jonsvägen i Gråbo blev det oroligt när de östeuropeiska städarna flyttade in.

– Det var mellan fyra och åtta personer som bodde i huset. De byttes ut var tredje månad, och så kom det nya. Det blev mycket klagomål i området. Grannarna tyckte att det var obehagligt att inte kunna kommunicera med de som bodde här.

Det säger en person som bor i området.

I slutet av förra året såldes radhuset. Helt nyligen har också de båda husen på närbelägna Lekstorpsvägen sålts.

Men radhuset på Råvekärrsgatan i Mölndal – där Larysa bodde två nätter i april – finns kvar under Alberts kontroll.

Persiennerna är noggrant nedsläppta i fönstren. På dörren sitter namnet kvar på radhusets tidigare ägare – en dam som avled våren 2018. Det 110 kvadratmeter stora radhuset såldes några månader senare till Alberts fastighetsbolag.

Vi hejar på en man som bor i grannskapet. Han säger att det tidvis bott tio till femton personer i radhuset.

– De vi har träffat har varit trevliga. Men jag har aldrig pratat med dem. En gång ringde vi på från samfälligheten för att informera om att alla som bor här förväntas ställa upp och städa och sköta underhållet av de gemensamma ytorna. De öppnade dörren, sedan sprang de och gömde sig i köket.

– De bor här några månader, sedan kommer det nya. Det känns inte som det är schyssta villkor. Jag har sett en del av dem ta bussen på morgonen med en pall, en dammsugare och en svabb. I mina ögon ser det ut som människohandel, säger mannen på Råvekärrsgatan.

Förutom bristen på städinsatser i områdets skötsel, har han inget att klaga på de många tillfälliga invånarna i radhuset. Men han ber att få vara anonym i tidningen – "man kan inte veta vilka som är involverade i städfirmans affärer".

Förutom privatpersonerna finns bland Alberts kunder kooperativa förskolor, gymkedjan Fitness 24Seven och Svenska kyrkan i Göteborgs stift.

Svenska kyrkan har antagit en uppförandekod för sina leverantörer, vilken även omfattar eventuella underleverantörer.

Enligt regelverket ska arbetstagare ha löner som är "värdiga", och "lagar och överenskommelser" för övertidsersättning ska respekteras. Dessutom påpekas att Svenska kyrkan uppmanar "att leverantören anställer människor som lever i utanförskap för att minska arbetslösheten bland unga, nyanlända och

personer som av olika skäl stått utanför arbetsmarknaden under en längre tid."

Som verksamheten är organiserad i Alberts städservice tycks den avlägsen från den värld som kyrkans uppförandekod rör sig i. Uppförandekoden förutsätter att arbetstagarna inte är arbetskraftsinvandrare utan tillstånd.

Åtminstone fyra församlingar och pastorat i Göteborgs stift har nyligen anlitat Alberts.

Kungälv-Ytterby församling har köpt städning av Alberts för 1,2 miljoner kronor sedan 2016.

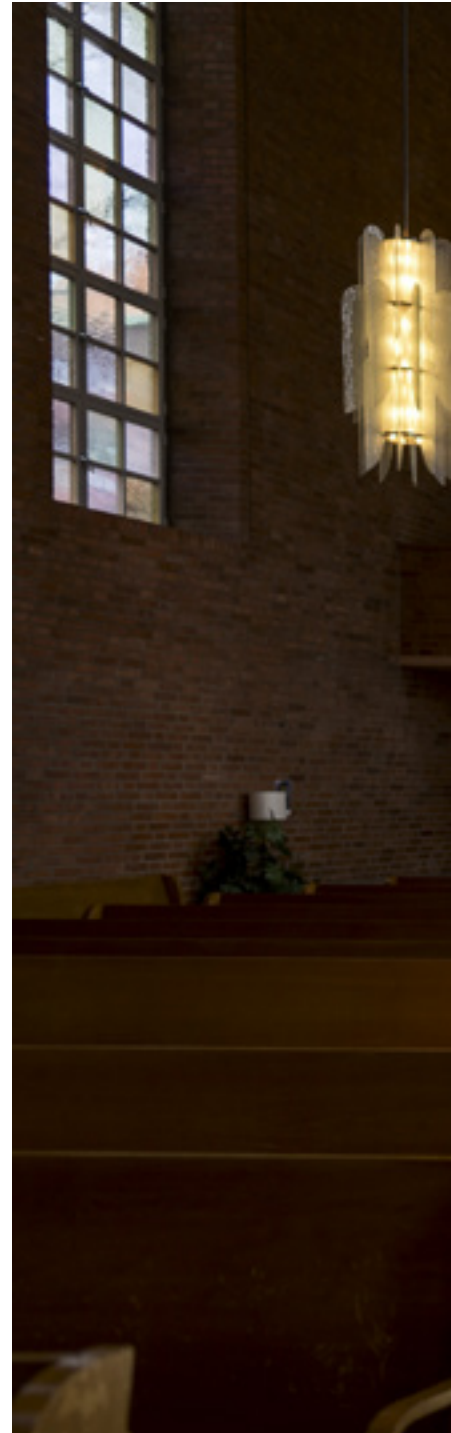
Göteborgs Domkyrkopastorat har anlitat Alberts i tre år, också de för 1,2 miljoner kronor. Det har främst handlat om städning i Johannebergskyrkan, med församlingshem, kontor och förskola, samt extrastädning i Annedalskyrkan och Guldhedskyrkan.

Domprost Stefan Hiller undrar varför GP intresserar sig för städfirman Alberts, och får svaret att det bland annat handlar om att städarna får dåligt betalt.

– Det var illa. Då var det ingen bra upphandling vi gjorde, säger Hiller.

Kyrkvaktmästare Hans-Owe Rydberg har egen erfarenhet av städbranschen, och samordnade pastoratets lokalvård när Alberts började anlitas.

– Här i Johannebergskyrkan fungerade det bra. Men utryckningarna och storstädningarna var vi inte riktigt nöjda med. Ibland tog de betalt för fler timmar än de städade, och vi var inte nöjda med

Ukrainska underbetalda städare har till exempel anlitats för jobb på gymkedjan Fitness 24Seven.